

UPVK_0009 Úvod do pedagogiky

2. část přednášky

Eva Trnová

Kombinované studium

Typologie systémového pojetí pedagogické vědy – Průcha

- Projít v e-learningu

Výchova

- **Výchova je záměrným působením na rozvoj osobnosti (Jůva a Jůva, 1994).**
- **Výchova je záměrným, soustavným organizovaným působením na člověka (Pařízek, 1991).**
- **Výchova je záměrným působením na jedince s cílem dosáhnout změn v různých složkách osobnosti (Průcha, 2000).**

Základní znaky výchovy

- **Permanentnost**
- **Komplexnost**
- **Univerzálnost**
- **Multifaktorovou podmíněnost výsledků**

Permanentnost

- .zdůrazňuje požadavek celoživotního rozvíjení člověka
- dáno proměnami společenských podmínek
- EU - Memorandum o celoživotním učení schválené Evropskou komisí v listopadu 2000
- nové požadavky – „dovednosti pro život a práci“
- odborné vzdělávání – [Deloresovy cíle](#)

Komplexnost

- výchova má připravit jedince pro všechny oblasti lidského života: práce, rodina, kultura, politika, společnost (spolky)
- plnit životní role - pracovník, rodič, zastupitel...

Univerzálnost

- Týká se každého jedince a prakticky také všech institucí - rodiny, školy, společenských organizací, regionů, státu i mezinárodních uskupení = je problémem **společným a společenským**
- nutnost společného úsilí k dosažení očekávaných efektů výchovy
- Nutnost finančního zabezpečení - investice do lidských zdrojů - např. péče o nadané, mimoškolní výchova, rekvalifikace...

Multifaktorová podmíněnost výsledků výchovy

- **Multifaktorovost** = mnoho faktorů ovlivňujících výsledek výchovy
- 2 základní rozměry – vnější a vnitřní

https://www.youtube.com/watch?v=QOn_u22375A

- výchovná činnost probíhá v **konkrétních podmínkách** (společenských, politických, ekonomických i ekologických) a současně pracuje s individuálně odlišnými jedinci s různou genetickou výbavou a dalšími individuálními vlastnostmi.
- Výsledky výchovy nelze vidět jednorozměrně a přímočaře, ale jako výsledek velmi složitých procesů a vlivů.

Diskuze

- rodina – škola – „parta“
- vlastnosti jedince

„Utváření“ člověka

- **výchovné působení na člověka - pedagogicky záměrné - *intencionální působení.***
- **mimovýchovné působení - vliv vnějšího prostředí i vnitřních faktorů (dědičných, vrozených) - pedagogicky nezáměrné, *funkcionální neboli incidentální.***
- není ostrá hranice – přechází v sebe,

Typy výchovy (Jůva at al.,2001).

- **Intencionální (přímá) výchova** = záměrné, bezprostřední působení pedagoga na jedince
- **Funkcionální (nepřímá) výchova** = ovlivňování rozvoje osobnosti vhodně adaptovaným prostředím, - vlivy vnějšího prostředí (více či méně záměrné)
- Rákosníček a drak
<http://www.detskepohadky.cz/pohadky/rakosnicek/jak-rakosnicek-udelal-z-nebeskeho-draka-kolotoc/>
- Rozpor – výchova = záměrné působení na rozvoj osobnosti
- Zavedení pojmu - funkcionální výchova spočívá v tom, že pokud definujeme výchovu jako cílevědomou a záměrnou činnost, pak je problematické ji
- současně spojovat s adjektivem funkcionální, vyjadřujícím spíše
- pedagogickou nezáměrnost určitého vlivu.

Diskuze

- Uved'te příklad intencionální (přímé) výchovy a funkcionální (nepřímé) výchovy
- Považujete je za rovnocenné?
- Facebook a jeho role při výchově

Ukázka pro samostudium

- Teorie skupin – PPT v ISu

Děkuji za pozornost

